

Za sve dodatne informacije u vezi sprovođenja
Lokalnog plana upravljanja otpadom u opštini Srbobran možete kontaktirati:

Melanija Jerkov
direktorka JKP "Graditelj" - Srbobran
Telefon: 021/730-158
E-mail: graditelj.direktor@neobee.net
web sajt opštine : www.srbobran.rs

Brošura "Šta je Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Srbobran?" štampana je zahvaljujući podršci Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (GIZ), u sklopu projekta "Jačanje lokalne samouprave". Brošura je sačinjena na osnovu Lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Srbobran od strane Udruženja "Inženjeri zaštite životne sredine" u saradnji sa predstavnicima Međuopštinske radne grupe za zaštitu životne sredine i održivi razvoj Južnobačkog upravnog okruga.

Šta je Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Srbobran?

LOKALNI PLAN
UPRAVLJANJA
otpadom

Misli globalno, deluj lokalno!

giz

Poštovani,

Veliko nam je zadovoljstvo, što se pred vama nalazi brošura "Šta je Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Srbobran?" koja u kratkim crtama objašnjava dokument koji je izrađen u okviru projekta "Jačanje lokalne samouprave" Nemačke organizacije za međunarodnu saradnju – Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (GIZ), preduzeća Vlade Savezne Republike Nemačke koje po njenom nalogu sprovodi projekte u raznim sektorima od opšteg društvenog značaja, u cilju ostvarivanja održivog razvoja.

Dokument je nastao zajedničkim radom i saradnjom između Fakulteta tehničkih nauka Univerziteta u Novom Sadu, Međupštinske radne grupe za zaštitu životne sredine i održivi razvoj, Južnobačkog upravnog okruga, jedanaest opština Južnobačkog okruga, eksperata GIZ i Udruženja "Inženjeri zaštite životne sredine".

Cilj ove brošure je da svim zainteresovanim približi strateški dokument "Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Srbobran" i na sažet način ih upozna sa osnovama ovog plana. Svi oni koji žele da se u potpunosti upoznaju sa "Lokalnim planom upravljanja otpadom opštine Srbobran" ili više saznaju o pojedinim temama, koje u ovoj brošuri nisu mogle da budu detaljno opisane, dobrodošli su da kontaktiraju predstavnike i predstavnice Međupštinske radne grupe za zaštitu životne sredine i održivi razvoj u svojoj opštini.

Međupštinska radna grupa za zaštitu životne sredine i održivi razvoj Južnobačkog okruga oformljena je 2008. godine sa ciljem da se kroz međupštinske projekte pomogne razmeni informacija među opštinama Južnobačkog okruga, pomogne razvoj ljudskih kapaciteta opština u oblasti zaštite životne sredine i održivog razvoja, kao i da se konkretnim projektima doprinese razvoju svake opštine, ali i njihove međusobne saradnje.

U želji da opština Srbobran, Južnobački okrug, AP Vojvodina i Republika Srbija budu zdrava i bezbedna životna sredina za sve njene građane i građanke, pozivamo vas da zajedničkim snagama doprinesemo sprovođenju Lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Srbobran.

Misli globalno, deluj lokalno!

S poštovanjem,
Međupštinska radna grupe za zaštitu životne sredine
i održivi razvoj Južnobačkog okruga

Umesto zaključka

Dosadašnji način prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada na nivou opštine Srbobran moraće da se unapredi u cilju bolje zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

Novi sistem upravljanja otpadom podrazumeva regionalni pristup i udruživanje više opština u region za upravljanje otpadom i zajedničko upravljanje regionalnom deponijom otpada, na koju će se odlagati sav komunalni otpad, koji predhodno ne bude selektovan, recikliran ili na neki drugi način ponovo vraćen u funkciju.

Da bi novi sistem prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada uspešno funkcionisao, potrebno je da se svi akteri u društvu uključe u njegovo sprovođenje, jer zdrava i bezbedna životna sredina je zajednički interes svih.

Novi sistem prikupljanja i odlaganja otpada će morati da pored troškova prikupljanja uzme u obzir i troškove odlaganja otpada na regionalnu deponiju. Za svaku odloženu tonu komunalnog otpada, opština tj. njeni stanovnici, će morati da plate preduzeću koje bude upravljalo regionalnom deponijom.

Divlje i nesantitarne deponije neće više moći da postoje na teritoriji nijedne opštine, a oni koji nebudu odlagali otpad na način predviđen Lokalnim planom upravljanjem otpadom, moraće da plate visoke kazne i da preuzmu odgovornost za ugrožavanje zdravlja sugrađana i svoje životne sredine.

Kako bi se troškovi deponovanja na regionalnu deponiju smanjili, svaka opština ima mogućnost da razvije različite sisteme za selekciju otpada i motiviše razvoj preduzetništva u oblasti reciklaže i ponovne upotrebe onog dela komunalnog otpada koji je za to pogodan, na prvom mestu materijala koji se mogu reciklirati (aluminijum, plastika, papir, metali...).

Kako bi troškovi prikupljanja i odlaganja otpada bili što manji moramo pravilno upravljati komunalnim otpadom i pomoći da se Lokalni plan upravljanja otpadom sprovede.

Lokalni plan upravljanja otpadom je put da mi i naši potomci živimo u zdravoj i bezbednoj životnoj sredini.

Odgovornost za naše zdravlje i životnu sredinu je u rukama svakog pojedinca.

Misli globalno, deluj lokalno!

3. Povećanje potrebnog broja kanti, kontejnera i kamiona

Kako bi se plan uspešno realizovao potrebno je povećavati broj kanti i kontejnera kontinuirano, što se već i čini. Nov kamion autosmečar kupljen je u novembru 2010, što je poboljšalo stanje u oblasti upravljanja otpadom, iako ima još neophodne mehanizacije koju je potrebno obezbediti.

4. Primarna selekcija otpada

Potrebno je organizovati primarnu selekciju za pojedine vrste otpada, kao što su PET ambalaža, papir i karton i metal. Kao potreban preduslov za odvojeno sakupljanje selektovanog otpada potrebno je obezbediti prostor za privremeno skladištenje sakupljenog materijala.

5. Upravljanje posebnim tokovima otpada

Potrebno je obrazovanje sistema upravljanja posebnim tokovima otpada kao što su iskorišćene automobilske gume, otpadno ulje, baterije i akumulatori, elektronski otpad i drugo.

6. Upravljanje medicinski otpadom

Potrebno je uspostaviti sistem upravljanja medicinskim otpadom u skladu sa Nacionalnim vodičem upravljanja medicinskim otpadom. Osnovni cilj upravljanja je odvojeno odlaganje opasnog od neopasnog otpada, što se može postići edukacijom radnika i obezbeđivanjem adekvatnih uslova za takvo razdvajanje otpada.

7. Upravljanje otpadom životinjskog porekla

Potrebno je obezbediti bezbedno upravljanje otpadom životinjskog porekla sa ciljem minimizacije negativnih uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu. Ostvarivanje takvog cilja moguće se izgradnjom hladnjača na lokalnu u kojima bi se čuvao takav otpad do trenutka transporta do kafilerija koje bi bile izgrađene na nivou regiona.

8. Sanacija postojećih deponija

U cilju minimiziranja negativnih uticaja neadekvatno deponovanog otpada u proteklom periodu, potrebno je izvršiti sanaciju svih deponija na teritoriji opštine Srbobran.

9. Upravljanje baštenskim otpadom

S obzirom na lokalne karakteristike opštine Srbobran u okviru plana predložena je izgradnja kompostilišta u kojem bi se vršio tretman tzv. baštenskog otpada.

U sastavu otpada produkovanog na teritoriji opštine nalazi se značajna količina baštenskog otpada koji se može iskoristiti za proizvodnju komposta, ali čiji prvenstveni benefit će biti smanjenje količine koja će se transportovati do regionalne deponije i smanjenje sadržaja organske materije u sastavu otpada koji se deponuje. Iz tog razloga potrebno je izraditi studiju izvodljivosti izgradnje kompostilišta na teritoriji opštine Srbobran koja bi dala odgovore o svrsishodnosti izgradnje kompostilišta i procenu troškova rada.

Lokalni plan upravljanja otpadom

Lokalni plan upravljanja otpadom biće usvojen na prvoj, narednoj sednici Skupštine opštine Srbobran, i biće objavljen u Službenom listu opštine Srbobran, čime će postao obavezujući dokument koji mora da se sprovodi u skladu sa Akcionim planom koji je njegov sastavni deo.

Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Srbobran predstavlja dokument kojim se organizuje proces upravljanja otpadom na nivou opštine Srbobran. Zakonom o upravljanju otpadom iz 2009. godine definisana je obaveza izrade Lokalnog plana upravljanja otpadom za svaku opštinu, koji treba da se usaglasi sa Regionalnim planom upravljanja otpadom za region kome ta opština pripada.

Svrha Lokalnog plana upravljanja otpadom je dugoročno uspostavljanje održivog sistema za upravljanje otpadom, pre svega na nivou opština, ali i regiona, na način koji ima minimalan štetni uticaj na životnu sredinu i zdravlje sadašnjih i budućih generacija, uz racionalno korišćenje resursa i poštovanje savremenih principa upravljanja otpadom, a uz koordinisano učešće svih subjekata upravljanja otpadom – lokalne vlasti, domaćinstava, privatnog sektora, organizacija civilnog društva, svakog pojedinca, republičke i pokrajinske vlasti.

Lokalni plan upravljanja otpadom omogućava da se:

- stekne potpuni uvid u sadašnju situaciju u upravljanju otpadom u opštini,
- definišu ciljevi u upravljanju otpadom na nivou opštine u skladu sa domaćim zakonodavstvom,
- definiše optimalni sistem za upravljanje otpadom
- definiše metod i optimalni rokovi za implementaciju plana,
- definišu ukupna finansijska ulaganja kao i finansijska ulaganja za prioritetne delove plana koje je neophodno odmah implementirati.

Kao jedan od važnijih ciljeva Lokalnog plana upravljanja otpadom je i obezbeđivanje odgovora na mnoga otvorena pitanja koja determinišu uspostavljanje potpuno novog sistema upravljanja otpadom, koji se zasniva na smernicama Strategije upravljanja otpadom Republike Srbije, Zakonom o upravljanju otpadom, evropskim standardima i zakonskim merama koje uređuju ovu oblast.

Upravljanje otpadom na teritoriji opštine Srbobran

Javno komunalno preduzeće "Graditelj" Srbobran angažovano je na poslovima upravljanja otpadom u opštini Srbobran i predstavlja okosnicu sadašnjeg i budućeg sistema upravljanja otpadom na teritoriji opštine Srbobran. JKP "Graditelj" pruža usluge prikupljanja, odnošenja i deponovanja otpada na teritoriji opštine Srbobran sa 100 % stepenom pokrivenosti svih domaćinstava u opštini. Pored domaćinstva iz gradskog naselja Srbobran, JKP "Graditelj" upravlja otpadom i u dva seoska naselja Nadalju i Turiji.

Prosečna dnevna količina komunalnog otpada u rastresitom stanju koja se stvara na teritoriji opštine Srbobran iznosi 42 m³. JKP „Graditelj“ sav prikupljeni otpad odlaže na gradskoj deponiji koja se nalazi pored puta Srbobran – Feketić na udaljenosti od 7,1km severozapadno od poslednjih kuća u naselju Srbobran. Na glavnoj deponiji u Srbobranu se procenjuje da ima oko 5050m³ otpada. Prostor koji zauzima glavna deponija nije ograđen što omogućava neometan pristup licima koja vrše sakupljanje sekundarnih sirovina i lokalnim životinjama koje raznose otpad. Na deponiji ne postoji kontrola odlaganja otpada, te se među otpadom može naći i životinjskog i klaničnog otpada, koji nespada u komunalni otpad i nebi smeo da se meša sa komunalnim otpadom. Otpad se ne prekriva inertnim materijalom, usled čega se otpad raznosi po okolini zbog uticaja vazdušnih struja i raznih životinja.

Deponija ne poseduje nikakve mere zaštite i sprečavanja zagađenja životne sredine kako u domenu procednih voda, tako i u domenu deponijskog gasa. Otpad se ne prekriva inertnim materijalom, već se samo gura u udolinu, što omogućava lokalnim pticama da raznose otpad po okolini. Jedini oblik uređenja deponije predstavlja razastiranje otpada kako bi se lokacija bolje i duže mogla koristiti.

Za glavnu deponiju u opštini Srbobran neophodno je uraditi plan sanacije i zatvaranja dela deponije, kako bi se smanjili negativni uticaji na životnu sredinu i zdravlje ljudi. Preporučuje se da se projekat sanacije i zatvaranja deponije uradi na takav način da se obezbedi dodatan prostor za odlaganje otpada u narednom periodu. Taj prostor je neophodan jer nije realno da će se pronaći neko povoljnije rešenje do izgradnje i početka rada regionalne deponije u Novom Sadu. Prilikom sanacije potrebno je iskoristiti priliku i predviđeni prostor za odlaganje otpada u narednom periodu prethodno urediti kako bi se sprečilo značajno zagađenje životne sredine i negativan uticaj na zdravlje ljudi.

Pored glavne deponije na teritoriji opštine nalazi se nekoliko divljih deponija koje su locirane duž cele opštine. Veliki broj divljih deponija posledica je ljudskog nemara i slabog rada inspeksijskih službi u prethodnom periodu.

Divlje deponije sa teritorije opštine Srbobran periodično (približno jednom godišnje) se uklanjaju i ponovo nastaju, što proizvodi velike, nepotrebne troškove. Iako je cela teritorija opštine Srbobran pokrivena uslugama sakupljanja komunalnog otpada, pojedinci često koriste divlje deponije za odlaganje kabastog, građevinskog i drugih vrsta otpada, za čije uklanjanje potom plaćaju svi stanovnici opštine Srbobran.

Regionalni pristup rešavanju problema upravljanja otpadom

Kao i kod svih opština sa manjim brojem stanovnika, jedini racionalni i realni oblik organizacije upravljanja otpadom u opštini Srbobran zasniva se na formiranju regiona upravljanja otpadom za više opština, odnosno do obezbeđivanja optimalnog broja korisnika usluga, što prema Strategiji upravljanja otpadom Republike Srbije iznosi minimalno 200.000 stanovnika. Izgradnja sanitarne deponije, a posebno nekih naprednijih oblika tretiranja otpada, predstavlja preveliku investiciju za pojedinačnu opštinu, pa se kao jedino rešenje za adekvatno upravljanje otpadom nameće formiranje regiona.

Opština Srbobran je 2010. godine potpisala sporazum o formiranju regiona sa opštinama okupljenim oko Grada Novog Sada. Pored opštine Srbobran, saglasnost da pristupe tom regionu upravljanja otpadom izrazile su i opštine Bačka Palanka, Bački Petrovac, Vrbas, Temerin, Beočin i Žabalj. S obzirom na udaljenost i vrstu i prohodnost puteva, gravitiranje regionu u čijem centru se nalazi Novi Sad predstavlja racionalnu odluku za opštinu Srbobran.

Uključivanjem opštine u region u kojem će se na adekvatan način upravljati otpadom neizbežno će povećati troškove upravljanja otpadom u odnosu na trenutnu situaciju u kojoj se odlaganje otpada ne plaća. Izgradnjom sanitarne regionalne deponije biće uveden sistem plaćanja po količini otpada koji će se odložiti na deponiju („gate fee“), što može u značajnoj meri povećati troškove komunalnog preduzeća.

Lokalnim planom upravljanja otpadom predviđa se da JKP "Graditelj" i dalje vrši sakupljanje otpada sa cele teritorije opštine Srbobran i transportuje ga do regionalne deponije u Novom Sadu.

S obzirom na odnos veličina opština u smislu broja stanovnika i raspoloživih finansijskih sredstava ne predlaže se bilo kakvo učešće opštine u obezbeđivanju finansijskih sredstava i ostalog za izgradnju deponije ili dodatnih sistema za upravljanje otpadom, osim eventualnih opcija za upravljanje otpadom na nivou opštine.

Potrebne promena u sistemu upravljanja otpadom

1. Izmene i dopune postojećih propisa u oblasti upravljanja otpadom

Cilj izmena je uvođenje novih aktivnosti i definisanje načina kojima će se one realizovati, u skladu sa postojećom zakonskom regulativom.

2. Lokalne institucije za upravljanje otpadom

Nadležni organ u opštini Srbobran za upravljanje otpadom je Služba za inspeksijske poslove i urbanizam. Služba ne raspolaže dovoljnim kadrovskim kapacitetom za praćenje realizacije aktivnosti predviđenih Lokalnim planom upravljanja otpadom. S tim u vezi potrebno je imenovati odgovorna lice za realizaciju planom predviđenih aktivnosti u okviru opštinske uprave i JKP-a.